

وعلما بوجنبلی یاخود بومالکی یا شافعی دیب تور میلر
بری دیر یزه اقتدا قیلوب هر بر نمازنی قیله بیر هار.
٢ نچی سؤالنک جوابی: بومسئلده ده فقهانک
اختلافلی کوبدر. لیکن علماء متاء خربین استخلافنک
مطلق جوازیه وار مشاردر. (واختلاف فی الخطیب
المقرر من جهة الامام الاعظم اونائیه هل یملک
الاستنبابة فی الخطبة فقیل لاهطلقا ای لضرورة اولا
وقیل ان لضرورة جاز والالا وقیل نعم مطلقا بل
ضرورة وهو الظاهر) در المختار بهامش ردالمحتار ج ١
صحیفه ٥٦١. یعنی سلطان یاخود انک نایبی طرفندن
قویان خطیب نک خطبهده باشقه بر اوننی استخلافینک
جواز وعدم جوازنده اختلاف وار در. بعض علماء
ضرورة ایلهده ضرورتسزده استخلاف جائز توئل
دیدیلر و بعضی ضرورة بولسه استخلاف جائز
بولمسه جائز توکل و بعضیلر ضرورة اولسون
اولمسون مطلقا جائز دیدیلر ظاهر عبارتار ایسه
مطلقا جوازنی بیر هار دیبکدر.

٣ نچی سؤالنک جوابی اعمی نک خطبه او قوی و جهه
نمازنده امام بولوی درستدر. (ولا تجب جمعة علی
مسافر وامرأة ومريض وعبد واعمی وان صلوها
کفنیهم وتصح اما متهم فیها الا المرأة) تخفة الملوك. یعنی
مسافر گه، خاتون کشیگه، اورو کشیگه قلغه اعمی گه
جمعه واجب توگلددر. اگر بونلر جمعه اوقیسه لار
شول یته شول کوننک او یله نمازنی اوقو آنلرغه واجب
بولمی هم آنلر نک خاتون کشیگه باشقه سینک جمعهده
امام بولولریده صحیح بوله دیبکدر. (ویجوز للمسا
فر والعبد والمريض ونحوهم حلا امرأة ان یوم
فی الجمعة) اللباب شرح مختصر القدوری المیدانی

I
دوسان قریه سی طلبه لرندن میرزا صالح علاوی
طرفندن سؤال

بر نچی سؤال شافعی امام نک خلافی کور نماکان
تقدیرده حنفی لر آر اسنده امام اولوی درست مه ولو حنفی
دن امام اولسه ده؟ درست ایسه بلاکراهة درست
می یا که مع الکر اهة می؟

٢ نچی سؤال محل امامی نک اوزی حاضر اولغانک
جمعه و خطبه ایله غیرنی استخلافی جائز مه جائز ایسه بلا
ضرورنده جائز می؟

٣ نچی سؤال اعمی نک امام اولوب جمعه و خطبه
اوقوی درست می؟

اداره- ١ نچی سؤالنک جوابی: بومسئلده فقهانک
اختلافلی بولسه ده علماً متأخرین، بالعز اوقودن،
حنفی گه باشقه مذهب صاحبی فر ایضده مراعات قیله
تورغان بولسه، آکا اقتدا قیلوب افضلدر. اکر ده
حنفیدن اماملقه صالح کشی بولمسه. اما حنفی دن
امامتکه صالح کشی بولغانک حنفی گه اقتدا قیلوب اوقو
افضلدر دیبمشلر. (الاقتدا باله مخالف المرعی فی الفرایض
افضل من الانفراد اذالم یجد غیره والا فالاقتدا بالموافق
افضل.) ردالمحتار ج ١ صحیفه ٣٩٥

یعنی فر ایضده رعایه قیاوچی مخالفک اقتدا قیلوب
نماز اوقو، موافقندن کشی بولمغانده بالغز
اوقودن افضلدر. اکر موافقندن امام بولورلق کشی
بولسه موافقغه اقتدا قیلوب افضل دیبکدر. بو خصوصه
بز گه حر مین محترم مین اهالی محترم و عانما کور امامری
نمونه امتثال اولورغه یاریدر. انده ایسه اهالی

یعنی مسافر گه، فلغه، اورو کشیگه و خاتون بولغان شونلر اوخشاشلیلرغه جمعده امام بولو درست دیهدر. اوخشاشلیلر تحتنه اعمی ده داخلدر.

II

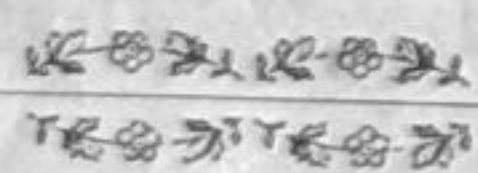
ار ما، یرده امام عمادالدین بایگلدییفی امضاسیله سوال سورة الاخر اینک آخرنده جناب واجب تعالی حضرتلری (انا عرضنا الامانة على السموات الایه) بیور مشدر. لطفا بزله اگلاتسه ایدیکن الله تبارک و تعالی حضرتلرینک شوشی «الامانة» دیگان کلمه شریفه سندن ننداین امانت مراد ایگان؟

اداره- بو امانت مسئله سنده کتب تفاسیرده بک کوب اختلافلر بیان ایدلمش ایسهده فی المئال بارده بر گه قایته تورغان سوزلردر. تفسیر خازنده بو حقه قناعة حاصل ایدر لک بیانلر وارد. بناء علیه شونک خلاصه سنی غنه تاتارچه ایتوب کیتایک. ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلری ایته : امانتدن مراد طاعة هم الله تعالینک اوز عبادینه فرض ایتدیکی فر ایضدردی. ابن مسعود رضی الله عنه ایته امانت : نماز اوتو، زکوة بیرو، روزه توتو، حج قیلو، طو- غری سویلاو، بورچ اوتاو، هر نوع اولچاوده عدل بولو، بونلر نك بار نندنه قاطی راغی، صافلاو ایچون دیب کشیدن الغان نرسه (اگرا عر بچه و دیعة دیر لر) دیهر. بعض علملر ایسه الله تعالینک قیلورغه قوشقان و طیبیلورغه قوشقان نرسه لرینک بارچه سیده امانتدر دیهر.

عبدالله بن عمرو بن العاص حضرتلری ایته : الله تعالی انساندن اینک اول خلق قیلغان نرسه سی الة تناسلی در. انی خلق قیلغاچ بونی سینگا امانت قیله من دیدی. قولاق خلق ایتدی انی هم امانت قیلدی کوز، قول، آباق خلق ایتدی بونلرنی هم امانت قیلدی بر او نك امانتی بولماسه آند، ایمان کامل یوقدردی. ابن عباس رضی الله عنهما دن دخی بر روایتده اول ایته امانتدن مراد خلقنک صافلارغه

برگان نرسه لری عهدکه وفا قیلودر. ایندی هر مؤمن بولغان کشیگه ایکنچی بر مؤمننی یا خود معاهد بولغان غیر مؤمننی کوب بولسون آز بو- لسون هیچ بر نرسهده آلاما و چیلتی اوستنده گی بر حقدردی. بو سوز تابعین دن کوب کشینک سوزی اولدیغی کبی سلفلردنده بک کوب کشی نك سوزیدر.

مونه بو یازلغان سوزلر، تفسیر خازنده بیان ایدلمش سوزلر نك خلاصه سیدر. تیلگان کشی تفسیر خازنکه مراجعت ایدوب، مطالعه ایتسون. بو حقه بز شوندن آرتق سوز ایته آلامیر. بو امام افندینک بو سؤال دن مقصدی، بلکه اوز استفاده سی ایچون بولما ینچه، بو خصوصه، بز دن تفصیلی اطرافلی سوزلر یازدیروب، امانتنی آرتقه طاشلاغان ملتکه، بر تنبیه ایتدر مک بولسهده احتمالدر. لکن محترم امام افندیلر، ملت ایچون فایده لی بولغان، شوشندای ماده لر نی. اوزلری مقاله صورتنده یازوب، اداره گه کوندرسه لر، بیکر اک آرتق بولور ایدی.

وقف وابتدا حقنده بر آز سوز

محترم یولداشی جنابلری ۳۶ نچی عدد مجله ده الکلام بجر الکلام عنوانلی مقاله سنده ایته (ع خ ک امضالی حضرتکه قسقه چه سوز بو حقد، فقها کرام بیننده اولمش اختلاف هر کمذک معلومیدر لکن سند و ادله یه نظر آقایو طرف نك قولی معتبر ایدکی فی فهم ایتمک شاعن عالی لری ایدی فتاوی هندیه نوازل کشف الاسرار عباره لری ۱۹ نچی عدد مجله ده (تتمیمات) نام مقاله مزده تحریر ایدلان فساد طرفداری عباره لر ایلان مقابلده، قایر عباره موافق نص و قیاسدر سؤال مقدرلرینه فساد طرفداری عباره لر در جوابلر می فهم ایتگان ذاتلر بو کبی

معارضه و مقابله اوله از ظننده ایدک چونکه بحثهز مسائلدن دلائل که انتقال اینکافاکی آچیقدن آچیق معلوم ایدی) دی. مونه شوشی مقاله فی اوقو ایله برابر یولداشی جناب لرینک ۶ نجی عدد مجله ده (تحقیقات) نام مقاله سی ایلان ۱۹ نجی عدد مجله ده تمهیمات نام مقاله سنی ۲۴ نجی عدد مجله ده ع خ ک امضالی (وقوف القرآن) نام مقاله عالیله لرینه محاکمه و موازنه به لزوم کورلدی. ایددی یولداشی جناب لرینک تحقیقات نام مقاله سون کورب مطالعه بعدنده مثالی شول: وقوف اضطراریه حکمن بیان صونکی بوکبی وقف و ابتدالرده فساد صلوة حقنک فقیه عظام اختلاف ایدشمشلردر. بعضاری مطلقاً یعنی عالم یا خود جاهل اولسون نمازی فاسددر دیمشدر. بعضی لری عوام جاهل اولسه عدم فساد ایله عالم اولسه فسادنه اشاره ایتمش لردردی. طرفینک هر بز اینه منعد کتابلردن عبارلر کیتروی ایله برابر آیه کریمه و حدیث شریفلردن، دلیل کوسترمشدر. استنبان کومه که تحقیقات نام مقاله سنک مبین مصرحدر محترم حضرتهمز فساد طرفلرینک سوزن تقویه ایتلرک عدم فساد طرفلرینک علیه ایتوب کیترگان عموم بلونی بر نجه آغرسنبراق تلی فاتقان بابای لر خصوصنده غنه علیه یا صاب عالم و منتحب امام لر خصوصنک علیه لکدن چغاروب قویغان. ایددی ۱۹ نجی عدد مجله ده تمهیمات نام مقاله سنه کیلساک الکی تلی فاتقان بابای لر خصوصنک علیه ایتوب کیترگان عموم بلونی بالکل قروب سبروب علیه لکدن چغاروب طاشلاغانده بک کوب مؤمنین و مصلین لرینک نمازینک فسادنه وارمشدر. هم فساد طرفلرینک سوزن تقویه ایدلرک کوب کتابلردن عبارتار تزوب ترتیب قیلوب کیترگانکی بعدنده اینه (بو کبی لرینک اجتهادی بزازیه صاحبینک رحههم الله علیهم اجتهادینه مقابل اوله آماونه نه کی ادله ایراد ایتار بز؟ بلکه فساد طرفلرینک سوزلری کتاب، سنت، اجماع امت، فیهام لره موافقنده ایکن، بونلر

سوزنی طاشلاب، بر مضبوط و محدود اولایان، عموم بلوی علیه سینه گنه عدم فساد برله فتوی نیچک کیداشوب بئار ایکن؟ دی. بو سوز ایسه تلقاء نفسه بولغان بر سوز کبی کورنده در. زیرا بزازیه صاحبی مجتهد بولمسه ده آنک سوزی بزگه دلیلدر. زیره (اذا تعارض النص وقول الفقهاء يؤخذ بقول الفقهاء) مضمونیله عمل تیوشلیدر. (اذا یحتمل کون النص اجتهاد یا وله معارض قوی و تائویل و تخصیص و ناسخ و غیرها بیخص به معرفه المجتهدین) مثلاً محترم یولداشی جناب لری فساد طرفلر لری قولینه دلیل ایتوب کیترگان (ورتل القرآن ترتیلاً) آیه کریمه سنی. بزازیه صاحبی کبی فقیه عظام لر تخصیص قیله آلا. عموم بلوی دن ناشی بولغان حرج سببیله (و ماجعل علیکم فی الدین من حرج) آیه کریمه سی ایلان خلاصه حرج معنی سی ورتل القرآن ترتیلاً آیه کریمه سی ایلان مدفوعدر اما عموم بلوی دن ناشی بولغان ضروره مقامنده حرج معنی سی محقق بولوب (وما جعل علیکم فی الدین) آیه کریمه سی ایلان مخص بوله ده (ورتل القرآن ترتیلاً) نص جلیلی، اجتهادی بولوب قول فقیه ایلان اخذ قیلو تیوشلی بوله در. وجوه تخصیص نی معرفت ایسه، مجتهدین کرام لر وظیفه سیدر. ایددی اوشبو مفهومده اولغان واشبو مسئله که استطراداً ایکنچی بر مسئله نی ده ذکر قیلوب کیتما که مناسب کوردم. مثلاً عین العلم ده اینه (ان العبد یصلی الصلوة وانما یکتب ماعقل منها هذا وانما یكون القول والفعل عبادة للمعنی والتعظیم دون اللفظ والحركة فان قلت فعلى هذا تبطل دون الحضور وهو خلاف الاجماع قلت انه ممنوع لبطلانها عند سفیان فی روایه من لم یخشع قلبه فسدت صلوته وعن الحسن انها بلا حضور القلب توجب العقوبة وان كلامنا فی المنفعة الاخریة وعن عبدالواحد بن زید وقوع الاجماع علی عدم النفع وان اشترط الشرع اياه غیر ان مقام الفتوی فی تکلیف الظاهر علی حسب قصور الخلق فاو اشترط للجواز لو فعوا فی حرج

وادی الی ترکھا راسا وهو المتحقق) اوشبو عبارت
 لرئی معنی لرئی علماء کرام ارغہ نسبتہ ظاہر در، ہم
 اوشبو عبارت لرئی شرحندہ سلطان المحدثین علی
 القاری حضرت تیری ایتہ (فاذا تعارض اسباب الخوف
 والرءاء صار الامر محظورا في نفسه فالتيك الخيره بعد
 في ترك الاحتياط او التساهل ومع هذا فلا مطمع لاحد
 في مخالفة الفقهاء فيما افتوا به من الصحة مع العفلة
 فان ذلك من ضرورة الفتوى الناشئة من عموم البلوى)
 بناء عليه اوشبو مسئلہہ باخود اصل مسئلہ مزده:
 فقهاء عظام عموم بلوی علیہ عدم سادینہ فتوی
 ویرسہ لر محترم یولداشی جناب لرئی ایلان بزگہ بر
 مضبوط و محدود اولی بیان عموم بلوی علیہ ایلان گنہ
 عدم فسادینہ فتوی نیچک کیلشوب بتار ایسکان دیب
 مطمع غہ اورن قالمادی. ایمدی محترم یولداشی جناب
 لرینک مقالہ عالیہ لرون او فو ایلہ برابر ٢٣ نچی عدد
 مجلہہ محترم ع. خ. ک. حضرتنک و قوف القرآن
 عنوانلی، قالہسون او قوب مطالعہ بعدندہ مثالی شول
 بو کبی وقف ابتداء لردہ فقهاء عظام بینندہ بولغان
 اختلافاتی بیان صونگی، عدم فساد طرفدار لرینک
 سوزن تقویہ ایدوب عموم بلوی علیہ ایلان
 فتاوی ہندیہ ونوازل و کشف الاسرار عبارت لرون
 یراد ایتمشدر. ہر برسی مقالہ عالیہ سندہ مبین
 ومصرح در. ایمدی بندہ فکر عاجز اندم ایلہ
 محترم ع. حضرت فکرینہ اشترک ایدہ رک احتیاط
 عدم فساد طرفندہ در دین. اشتراکم ایسہ، فقط
 تقلید ایلان گنہ اولمای بلکہ دلیل ایلاندر. دلیل ایسہ
 ضرورة سببیلہ اولغان استحسناندر اول ایسہ ادلہ
 اربعہ نک برسندن معدودر. (قال فی البنا والاسحسان
 یكون بالاثر والاجماع والضرورة والقياس الخفی
 كالسلام والاسنصناع وتطهير الآواني وطهارة سور
 سبع الطير) اعلم ان الاستحسان لغة وجود الشیء
 حسنا یقال استحسنته ای اعتقدتہ حسنا واستقبحتہ ای
 اعتقدتہ قبیحا وفي الشریعة هو اسم لدلیل یعارض
 القیاس الجلی فکانہم سہو بہن الاسم لاستحسانہم ترک

القیاس بدلیل آخر فوقہ وذاقد یكون نصا کہ فی السلام
 فان القیاس یأبی جواز السلام لان المعقود علیہ
 معدوم عند العقد وانما اثر کماہ بالنص وهو قولہ علیہ السلام من
 اسلم منکم فلیسلم فی کیل معدوم اوزن معاوم الی اجل معلوم
 الخوف قد یكون اجماعا کما فی الاستصناع فیما فیہ تعامل فان القیاس
 یأبی جوازہ لانہ بیع عین یعملہ وهو معدوم فی الحال
 والقیاس الظاہر ان لا یجوز بیع الشیء الا بعد تعینہ
 حقیقہ وانما ترکوہ بالاجماع وهو تعامل الامۃ من غیر
 تکبیر والاجماع دلیل فوق الرئی فاستحسنوا ترکہ بہ
 وقد یكون ضرورة کما فی طہار انجیاض والابار والا
 واتی بعد ما تنجست فان القیاس یأبی طہارتہا لان
 الداوی نجس بملاقات الماء فلا یزال یعود وهو نجس
 ولان نزع بعض الماء لایؤثر فی طہارۃ الباقی وکذا
 خروج بعضہ عن الحوض کذا الماء ینجس بملاقات
 الانیۃ النجسۃ والنجس لایفید الطہارۃ فاستحسنوا ترک العمل
 بموجب القیاس للضرورة فان الحرج مدفوع بالنص
 وفي موضع الضرورة یتحقق معنی الحرج لو اخذ
 بالقیاس) کشف الاسرار بنفسہ بناء علیہ بالادہ مذکور
 یولداشی جناب لرینک چونکی بحثمن مسائل من دلائل گنہ
 انتقال ایکانگی آچقن اچق معلوم ایدی دیکن سو
 زیندہ جواب اولہ بلور.

امام لطف الله ابن ملا رضوان الاشتندی .

علم الله حقنہ

یقین زماندہ تألیف اولنہش نور البیقین کتابینک
 ٥٦ نچی صحیفہ سندہ (فان علم الله لا یتعلق بشیء الا
 بعد وجودہ اذ لا یعلم بوجود شیء لا حقیقہ لہ) دیہ سی
 ہمدہ بز م مشہور علم معلوم گہ تابعدر دیگان سوزمز
 نیندای سوزاردر. مقبول السکل میدر، بونی تنقید
 یا کہ تاویل اینوچیلر یوقمیدر؟ بنم فہم قاصر مہ نظراً
 بوسوزار دہ من وجہ، الله تعالی فی جبر دن تنزیہ اولسہدہ

من وجه رابعه چندان خالی دگلدنر که لا یخفی . بل الصواب معلومات الله علم الله و فقیهه اراده علمیه سینده تابع اولهرق منصفه ظهوره کلسه کر کدر ، معدوم که علم تعلق توتمز دیمک تأویل اولتماسه معدوماتنی بلمی دیمکله برابر در . تعالی عن ذلك عقاید النسفی ده برهان التطبیق بحثی اخیرنده همده خیالی سنده (لان القدرة خاصة بالممکنات و العلم عام متعلق بالممکنات) دیه مذکور در . نعم معلومانکه تابع اولان علمی علم استنساخ و تفصیلی سی دیمک ممکندر بوسی اقامه حجة و ترتب ثواب و عقاب ایچون اولور . اما علم ازلی اجمالیسی معلوم که تابع اولماسه کر کدر . بلامز بزم کبی قاصرین لر ننگ بو باده تشقیق کلامی سو ادبنددر . بو خصوصه طی لسان کر کدر . فقط کلام شریفده ذکر اینلمش روشحه اللاهک علمی هر شیئی محیطدر دیه اعتقاد کافیدر . مع ذلك استکشاف ایچون بو بحثنی میدانه فویوب ایتهمز مدار تکلیف عقل اولدقن مثلا زیدنگ ایمانه کلمز لکین بیه طور و بده ایمانیه تکلیفی عبثه اولماز ، همده تکلیفی بالمحالده اولماز . چونکه آنک فی نفسه ایمانه کیلوی ممکندر . تکلیفی ایچون امکان ذاتی کافی اولسون دیمز علم الله ایسه طرفین نی محیطدر . احدھماسی واقع اولمادقده خجله انقلابیده یوقدر . نهاییسی علمندن علمنه رجوعدر . شاید علم اجمالی سینک معلوماته بالانطباق تعلقیده یوقدر .

زیرا معلومات وجودیه که طوقنغانندن زائد علمی وارد کر . معدوم ممکن الوجود و ممتنعاننی علمیدر . قال الامام الربانی قدس سره السامی (ان صفة العلم انکشافی واحد بسیط تنکشف المعلومات الازلیة و الابدیة هذا الانکشافی الواحد من غیر تعلق صفة العلم بالاشیاء) دیدر . مکتوباتینک جلد اولنده اوپله مذکور در :

تأویل

علم معلوم که تابع دیمکدن مراد علم تفصیلیسی علم اجمالی سننده منظوی معلوماتنه تابعدر دیمک

اولسه ممکندر . همده معدوم که عام تعلق توتمز دیمک معدوم یوقدر و بوشدر . یوق آر تندن علم نه قدر یوقور سده بر شی که طوقنماسی یوقدر دیمکدر . و الا معدوماتنی معدومیة عنوانی ایلده ده بلمی دیمک دگلدنر .

اما نور الیقین سوزنی یوقار وده بیان علم انفعالی سینده حمل ایتهمک واجبدر . لکن اذلا یعلم دیگان تعلیمی قابل تأویل دگلدنر . انفعال عباره سینده ضیق عبارتن ناشیدر .

تعریف علمده علامه تک صفة بتجلی بها المذکور لمن قامت هی به دیه تعریفی نه گوزل تعریفدر .

فقی قوله تعالی (هل اتی علی الانسان حین من الدهر لم یکن شیاً مذکوراً) معناسی تحقیق انسانغه کیلوب اوتدی دهر دن بر حینکم آنده اول شی — مذکور بولماپ ایدی . بونده ایسه اصل شیئیننی نفی یوقدر . فقط شی مذکورنی تقیدر . لکن کمکه مذکور دگل ایدی الیتة الله تعالی یه مذکور ایدی . بونده بزده حقیقه انسانیهی حین عدمیتنده ایکن بلوب خبر ویردی دگلمی ؟ اگر ایتلمه بزم عدمزده معدوم شی دگلدنر . شی ایاغاننی عدم علمدن جمل واجب لازم کلمز . نص قرآن ایسه شی تحتند داخل اولاننی علمیدر جواب حقایق کونیه وجود خارجی ی طلب ایتدکده حضرت اسم الذات بلی بنم علم اوپله سبقت ایدر دیمشدر .

وینه علم حصولی حادث تعریفنده بو تعریفک لاشینی عامکه طوغری کیلمیدر دیه بحث و جواب ویرهار ایدی . فلاجرم علم الله دائره سی دخی اوسع و بی نهایی اولدقن شیئی و لاشیئی عامی شامل اولورغه تیشدر . بوراده لاشییه شیدن فرد بولو حیثیتندن شیدر . زیرا مفهومات الثلاث شو انکر الاشیا اولان معلومدن یعنی ما حصل فی العقلدن قسملدر .

وینه اینورمز هیچ آیه یوقدر مگر آنی علمیه ایندردی سه سوره نهمده ۶۰ آیهده ۶۵ نچی آیتاره وارانچه االه مع الله آیه کریمه سنی بش کره تأکید

ايله استفهام انكارى طرفيچه شريك بارى نك امتناعدن خبر ويره در معناسى آيا مع الله آله آخر وارميدر. يوقدر ديدر. بس ممتنعاً تنى بلوى بلندي ايسه معلوم ممكن الوجودى اولى بالطريق بلدى. والله اعلم. الوغ آقاده امام ابو الواصل.

اداره - كتب كلاميه نك افاده سينه و بزمه شونلردن آكلاد يغمزه و استاذ محترم داملا اسماعيل القشقارى رحمة الله عليه نك تحقيقا نده كوره، الله تعالى نك علم اجمالى از ايسى معلومك تابع در. جبر دن قورتيلونك مناطى ده شولدر. اما معلومات الله نك، علم الله غه تابع اولوب د، منصفه ظهوره كيلها گى، الله تعالى نك علم تفصيلى لايز ايسى اعتبار يله در. بو علم تفصيلى لايز الى ايسه فقط موجوداتكه گنه متعلقدر. وجودى و حقيقتى بولمغان نرسه بو علمكه متعلق (اسم مفعول) بوله آميدر. و بالجهله مقدرات الله باسرها شوشى علم تفصيلى متعلقا تيدر. الله تعالى نك هر شينى محيط بولغان علمى علم اجمالى از ايسى در. اول ايسه تابع معلوم اولديغى حالده هر شيكه حتى ممتنعاتكه ده متعلقدر

ايندى ما نحن فيه ده يعنى نور اليقين نك (فان علم الله تعالى لا يتعلق بشىء الا بعد وجوده اذ لا يعلم بوجود شىء الا حقيقة له) عبار مسنده اولان علم دن مراد علم تفصيلى در. يعنى الله تعالى نك علم تفصيليسى معلوم نك وجود دن بحسب الزمان منفك تو گل دي مكدن. زيوا لايز الله تعالى نك علمى تعلق ايتديكى شيكه شول آنده اداره و قدرتى هم تعلق ايتده در. بناء عليه اول نرسه نك، علم الله تعلقى وقتنده وجودى لازم بوله در. بناء عليه نور اليقين نك عبار مسنده بزم بيديكهز چه مناقشه غه اورن يوقدر.

ليكن محترم صاحب مقاله نك (نعم معلوماتكه تابع اولان علمى علم استنساخى و تفصيليسى دي مكدن) ديگان سوزى ايله (اما علم ازلى اجمالىسى معلومك تابع اوله اسه كر كدر) ديگان سوزى بك بيوك بر

سهو كور نه در. زيرا واقع و نفس الامر بالعكسدر. يعنى الله تعالى نك علم اجمالى از ايسى معلومك تابع علم تفصيلى ايسه معلومك متبوعدر. بونى بشقه تورلى ايضاح ممكن اوله اديغندن تو باندده گيچه تمثيل ايله ايضاحنى معقول كوردك.

مثلا بر محله اهاليسى مسجد صالحو ايجون باى زيد دن اعانه صور ارغه قرار بيرلر. بناء عليه بونلر ايك اول زيد نك بو مسجد صالحو خصوصه غنى فكرينى آكلارغه طريشه لر. زيد مسجد صالحونى موافق كورهمى؟ يوقسه بر بر سببه مبنى آنك فكرى مسجد صالحونى بتونلاى خلاف كورهمى؟ موافق كورگاننى بينسدر اعانه صور يلر. بتونلاى خلاف فكرده ايكانى بيلسدر يا موافق بر كشى قوشوب فكرينى اوزگار تورغه طريشه لر يا خود بتونلاى اميد كيسوب اعانه صور اميلر.

ايندى الله تعالى حضرتى اوزينك لايز الله خلق ايدده چكى زيد نك غايه خلق اولان معرفه الله حقه (اذا خلقى و نفسه) ايكنچى عبارة ايله ايتكانده زيدكه اختيار كلى بير گانده، مذكور زيد، لايز الله شقى طانوب، سعيد بوله چقى؟ ثلله طانوب اينچه شقى اوله چقى؟ ايدكنى علم اجمالى از ايسى ايله بيله درده زيد اذا خلقى و نفسه سعيد بوله چقى ايسه زيد سعيد ديب حكم ايتنه. شولا يوق شقى اوله چقىنى بيلسه زيد شقى ديب حكم ايتنه مونه بو علم ايسه علم اجمالى از ايدر. معلومك تابع بولويك شوشى طرفيچه در. علم تفصيلىسى ايسه، ازنده علم اجمالىسى ايله سعيد يا خود شقى ديب بيلگان زيد نك لايز الله فلا نچه سنه و فلا نچه كونده وجودينه تعلق لندروويدنر، بو علم تفصيلى ايسه زيد سعيد يا خود شقى نك وجودينه متبوعدر.

ايندى علم اجمالى ازلى معلومك تابع بولغاچ جبر مسئلهسى ده ميدانغه چقى قاله در. زيد، الله تعالى كه «يارب سن منى ازنده شقى ديب حكم قيلد كده لايز الله مبنى شقى ايدوب خلق ايتدك نيچون مينم

و وجدان و فکر بشر اختراع و ایجاد ایتدی دیمک شبهه سز کفر و زندقه در . چونکه بو فی الحقیقت ارسال رسل و انزال کتب و وحی الهی به انکار در . زیرا دینلر وجدان و فکر بشر ایله وجوده کامش ایسه او وقت ارسال رسل و انزال کتب و وحی الهی به نه حاجت وار؟، ذاتا موسی قرآن اینو مسئله سی دیه انزال قرآنی انزال حدید و میزان و انعامه قیاس ایدورک تعریف و انکار شروع ایتمش ایدی . فقطندندر ایسه بونی پک ایلر به سورمدی . موسانک بویله دیمه سی شرعا کفر اولدیغی کبی اهل اسلام دگل کافه اهل ملت و دین قسول و اعتقادلر یئنه ده مخالفدر . چونکه هر بر اهل ملت و دین کندی دینینک بر ذات واسطه سیله الله تعالی طرفندن نازل اولماسی اعتقادنده درلر . حتی چیر مشلرک ببله سمادن کتاب الهی نازل اولدقه بزم چیر مشلرک و تاتار ارک و روسلرک بابالری بر یرده اوترورلر ایکنان تاتار ارک باباسی چابوک آیاغینه قوندراسنی کیوب کتابینک الک یخشینسی صایلاب آغان روسلرک باباسیده ایتوکنی (چوزماسنی) کیوب آندن صوگفی کتابنی آغان بزم چیر مشلرک باباسی آیاغینه بو . رتکده یعنی اشطرینی چولغاب کیندراسنی اوراغانچر بزم کتابی صغر بیمش و بنا علیه بز دینسز قالوب بزگه ثوابده یوق عذابده یوق فقط کافرلرنی یاقمق ایچون بزه اوطون طاشیدرلر ، دیدیکلری بیمن الناس مشهوردر . ا . موسی ایسه ، احوال اقتصادی احوال سیاسی کبی انسانک دینیده غایت ساده بر طرزده باشلانوب صگره دائما حرکتده بولنوب امانا ترقی امانا انحطاط ایدورک شو کونگی حاله کلوب یتمشدر ، دیدیکی کبی هر کشی اهل نچاندن . واللهاک رحمتنده در دیور . بو ایسه زندقه دگلک یانه در ؟ کنه دیور که «بر دین بر زمانه قیاسله سویلنور سه او دین ملتک اوزمانده اولان درجه سنه غایت درست بر مینان اولور ، هر بر دین اوز اتعالمینک درجه فکرلرینی آچوب صورتده کوسترر ، . . . انسانک دیانتیله

شقاوتم ایچون مینی عذاب قیله سن « دیب ایتمه آلمی ایتدی . زیرا الله تعالی نک علم ازلیسی زید نک اوزینه تابع بولغان ایدی . زید اوزی لایزالده شقی طبیعتلی بوله حق ایدی . الله تعالینک علمیه ده شوکا موافق اولورق تعلق طابدی . (السعید سعید فی بطن امه والشقی شقی فی بطن امه) شو حکمته مینی مشکوة نبوتدن صادر اولغان حدیث شریفدر . بو مسئلهده بزم بیایدیکمز شونندن عبارتدر . ترجیح و تنقید قارئین کرامه محولدر .

مشایعه

(۴۲ نچی نومردن مابعد)

اختلاف و ارسه هر بر پیغمبر نک شریعتینک فروعاتنده درکه بو جهتدن شریعه محمدیه افضل الشرایع دیرلر . یعنی شرایع انبیا علیهم السلام کافه سی حق اولدقندن صگره بینلرنده افضلیت مفضولیت نسبتی جاریدر . اما دین اسلام ایله سائر ادیان بیننده اولان نسبت افضلیت مفضولیت جهتندن اولمبوب بلکه حقیقت باطلیت جهتندر . دین باطل ایسه ملتدر امتلر مرور زمانله انبیا سابقینک دینلرنده اولان بعض احکامی چیقاروب و بعض خرافاتی ادخال ایتمکله ، و یا خود ابتدا بنی بشر کندولری اختراع و ایجاد ایتمکله وجوده کامش ادیاندر که فکر بشرک و ابلیس لعینک وساو سینک اختلافی سببندن مختلفدر . مع ما فیه بو . نلرده ترقی و تنزل متصور دگلدر ، چونکه باطلده هیچ وجه ایله ترقی متصور اولمز . شو قدر وار که کفره . لرک بعضیلرینک اصناملری ایچون حیوانلر کیسمکله و تسیب ایتمکله تقرب ایتمه لری و بعض بر دیکر یذک آدمر کسمکله تقرب ایتمه لری کبی امورک بعضیسی عقلدن بعید و بعضیسی بمراحل ابعدر . دین اسلامک داخل اولدیغی حالده ادیانلرک کافه سون طبیعت

مدنیته بری برینه تبعاً هم ترقی ایتدکلرینه کوره انسانک درجه دینییه سی درجه مدنییه سینده تماماً مطابق اولور.

ایشته موسانک مقصدی نه اولدیغینی شو جمله لردن استنباط ایتدک کوچ بر شی دگلدر چونکه موساچه دگل بنچه بیل و عموچه کافه مسلمانلرک موسانک مرادی اولان آلمان، آوستریا، انگلیز، آمریکانلیارک مدنیته حاضره نیک الیوکسک ذروه سنک اولمالری مسلمدر. بناء علیه آنلرک دیانتلرینسکده ذروه علیاده اولماسی لازم کامزمی؟ ایشته سزه موسی طرفندن بیوک بر هدیه قبول بیورگز. ذاتا بونی صکر اسنده رحمة الهیه برهانلری نام رساله سینک ۸۱ - ۸۴ صحیفه لرنده آچیق تفصیل ایدیور.

بز شمدی بعون الله تعالی موسی بورغانلرینک جوابینه شروع ایده لم. اولاً سورة رومده « فاقم وجهک للدين حنیفا فطرت الله التی فطر الناس علیها لا تبدیل لخلق الله » آیه کریمه سنی تحریف ایدرک « الله دینک فطریلکنی بیان سوکنده « لا تبدیل لخلق الله » نیچون دیمش؟ بونک سوکنده شو آیتک اوزنده « ذلک الدین القیم » کبی جمله معجزه یی ذکر ایتدردن مقصد الهی نه ایدی؟ « دیه بر دهشت و حیرت ابدی ایدیور. مسکین بیچاره بو آیه کریمه نیک دینک فطری و طبیعی یعنی محصول طبیعت اولماسینه دلالت ایتدسنی زعم ایدیور. بو زعمینک منشائی شو عصر مزده دین اسلامه دین فطری، دین طبیعی، اطلاقینک کثر تیدر. حتی فاضل ذکی فرید وجدی افندی (الاسلام فی عصر العلم) نام کتابنده، بر بابک عنوانی «الاسلام وهو الدین الفطری» عنوانلیوب «الفطرة لغة الخلقة والخلقة فی اللسان العصری الطبیعة والدین الفطری یمكن تعبیره باللسان العصری بالدین الطبیعی» دییور. فقط بیان سابقینه «ومعناه انه لا یكلف الانسان الا بما ینطبق علی طبیعته ویناسب علی جبلته» تفسیرینی علاوه ایدیور که بو تفسیر ایسه موسانک تحریف ایتدک ایستدیکی معناسی اولمایوب مفسرین کرامک بیان

ایتدیکلری نفس الامرہ مطابق طوغری معنادر. بناء علیه بوندن سوکره (تبیین لنا ان الانسان علی حالة البساطة الاولیة والسداجة المبدأیة شعر بلزوم الاخبث لخالق ذاته، واحس بضرورة الاعتصام به لنجاة حیاته، فلم یجرمه الله من اسعافه بعباد له کان یصطفیهم لجمال امانته، والقیام بتبلیغ امره الی خلقته، فکانوا یجیبون افواهم بدین الفطرة، لان الله لا یكلف عباده بما لا ینطبق علی طبیعتهم (لا یكلف الله نفسا الا وسعها) دیمه سیله شو طبع بشره غایت مطابق وملایم اولان دین فطرینی الله تعالی نیک پیغمبر لرواسطه سیله قولارینه یوللاماسیله تصریح ایدیور. موسی کبی پیغمبر ووحی الی یه انکاری مشعر اولان معنی ایله زاده طبیعت و محصول وجدان بشر دیه باغرمیور. و بوندن بر آز آشاغیده ده « فارسل الله تعالی خاتم انبیائه بدین الفطرة الی ارسل الله رسوله به من قبل، (شرع لکم من الدین ما وصی به نوحا) فخطب الناس قائلان عن ربهم، (یا ایها الناس قد جاءکم برهان من ربکم وانزلنا الیکم نورا مبینا الآیة)» دیه دین محمدینک الله تعالی طرفندن معنای مذکور ایله ارسال اولنمش دین فطری اولدیغینی تصریح ایدیور.

ایشته ملتی یولیله اصلاحه فالقشانلرک طوتدقلری مسلك شو اولور، الله تعالی بویلرک امثالنی چوغالتسون؟ شمدی فقیر بو آیه کریمه یی اساطین مفسرینک عربییه مطابق تفسیر ایتدیکلری تفسیر معتبره دن استنباط ایدرک تحلیل و بو تحلیل موجبچه معنی ومدلولنی بیان ایدیم! بقالم موسانک مدعاسینه می دلالت ایدر؟ و یاغود آنک خلافینه می دلالت ایدر؟ الله تبارک و تعالی حضرتلری بو آیه کریمه دن اول بر فچ آیتدر ایله شرکی اساسندن ابطال و دین حق و دین اسلام آندن عبارت اولان توحیدی تزلزل و تذبذب قابل اولمز درجه ده اثبات ایدوب مشرکینک آندن حمر مستنفره کبی قاجدقلرون بیان ایتدکدن صکره فاء تفریعیته ایله تفریع و حبیب اکرم صلی الله علیه وسلمه خطاب ایدرک (فاقم وجهک للدين حنیفا) بیور بیور.

معناسی، انسانلری توحید دن عبارت اولان دین اسلامی قبوله و آنک دین حق اولدیغنی ادراکه، تمکن، واققداره قابل و مستعد و طبیعتلرینک و ساوس شیطانیه، و دسائس انسانیه، و اهواء، و هواجس نفسانیه دن خالی و سالم اولهرق حالنجه بر اقلدیغنی تقدیرده، بو دیندن ابا و نفرت، و آثا انکار، و بشقهسنی آثا ترجیح و اختیار، ایتهمک اوزره خلق ایتهمشدر، دیمکدر که جناب حقک انسانلری شو اوصاف اوزرینه خلق ایتهمسینک انسانلرک بو دینه ملازم و ثابت اولمالرینی مستلزم و موجب اولماسی وار سته بیاندرد.

انسانلرک طبیعتلری هو ارض خارجه، و داخلیه دن سالم اولدیغنی تقدیرده بو دیندن ابا و نفرت ایتهمیوب بشقهسنینه آنی ترجیح و اختیار ایتمه لریده بو دینک عقل صریح و نظر صحیحه مناسب و طبایع بنی بشره مطابق اولدیغنی ایچوندرد.

ایشته بو عصرک دیندار و مستقیم الاطوار و صحیح الاعتقاد مصلح و ملت پرورلری نزدنده اولدیغنی کبی بر مقتضای عربیه، مفسیرین کبار من عندنک، و نفس الامر و واعدده دین اسلامه دین فطری، و دین طبیعی دیمک بو معنا ایلهدرد. یوقسه فرصت دوشدکجه، مسائل مجمع علیهنه بر اختلاف چیقاروب ملتلی باطیرمهیه سعی ایدن ملاحظه زنادقه لارک دیدیکلری کبی هر بر طبیعت خبیثه نک مقتضاسندن و وجدان و فکر بشرک اختراع ایتهمسندن نشات ایتمش و ایجاد اولنمش معناسیله دگلدرد.

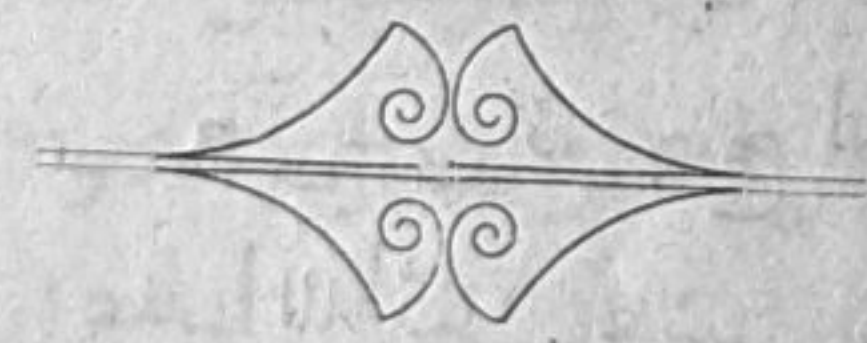
اگر بر کیمسه شو دین حق مرضی مقبولدن عدول ایدرسه آنک بو عدولی شیاطین الجن والانس اغواسی، و یاخود اهواء نفسانییه اتباع ایتهمسینک نتیجه سیه سیدر که (وما ظلمهم الله و لکن کانوا انفسهم یظلمون) آیه کریمه سینک (وکل عبادی خلقتهم حنفاء فاجتالتهم الشیاطین عن دینهم و امرهم ان یشرکوا بی غیری) حدیث قدسی سینک (وکل مولود یولد علی الفطوره حتی یعرب عنه لسانه

یعنی بیان سابق و ضرب مثل مطابق ایله شرکک بطلانی و دین حق و اسلام آندن عبارت اولان توحیدک حقیقتی و بویله اوله قله بر ابر مشرکینک توحید دن حور مستنفره کبی قاچمه لری ثابت اولدیسه ای حبیب اکرم سن، و یاخود دین حق اولان توحید کافه ادیان باطله دن مایل اولدیغک و یاخود اولدیغنی حالده یمینه شماله التفات ایتمه دن مبارک یوزیگی او دین حقه طوغری قیل، زمخشری، و بیضاوی، و ابو السعود، افندی کبی عربیه ده محققلر (اقم وجهک للدين) دیمکی، دین حقه کلیه سیله اقبال و آنک اوزرینه ثبات و استقامت و آنک اسبابیله اعتنا و اهتمام ایتمکن تمثیل در، زیرا بر کیمسه امور محسوسه دن برشی ایله اهتمام ایدرسه البته اوشی اوزرینه کلیه سیله اقبال و یوزینی آثا طوغری ایدرک کوزینی و نظرینی آثا دیکمک عاده مستمره در، دیپورلر، (فطرت الله) خلقه الله و یاخود مله اسلامدن عبارت اولهرق نصبی زیداً زیداً آنک نصبی کبی اغرا اوزرینه منصوب اولهرق الزموا و یاخود علیکم فطرت الله تقدیرنده در که اللیک خلقتینه ملازمت ایدک آندن آیر لما کز دیمکدر.

مؤخر اولان «فطر» نک مصدری اولهق اوزره نصیبک جائزدر. الیدندن حال اولهق اوزره نصیبک جائزدر که، اقامت ایت طوغری قیل و جهگی یعنی بتون کلیه ک ایله متوجه اول دین حقه که او دین حق، انسانلری الله تعالی آنک اوزره یعنی آنی قبول ایتمک استعبادی اوزره خلق ایتمش دین قیم و صراط مستقیم اولدیغنی حالده دیمکدر. بیته حال (التي فطر الناس عليها) الزموا و علیکم مقدر دن استفاد اولان امره، و یاخود اقم امرینه امثالک و جوینی مؤکد اولان صفتدر. یعنی فطرت نک صفتدر. زیرا فطرت اللهک ملت اسلامدن عبارت اولماسینه نظر آ جناب حقک انسانلری ملت مذکوره اوزرینه خلق ایتهمسی آنلرک ملت مذکوره یه ملازم و یاخود کلیه لر یله آثا متوجه اولما لرینی موجب اولماسنده شبهه یوقدر.

اگر فطرت الله، خلقه اللهدن عبارت اولورسه

فابواه یهودانه اوبنصر انه اویهچسانه) حدیث نبوسینک
معناسیده بودر (لا تبدیل اخلاق الله) لاینهغی ولایستقیم
ولا یصح تبدیل تلك الفطرة و تغییره، معناسنده
اولوب لزوم فطرت واقامت وجه الی الدین ایله
اولان امری، ویاخود امر مذکوره امتثالك وجوبی
تعلیلدر. ویاخود خبر بمعنی امر اولهرق افامته
وجه وملا زمت ایله امری ناء کیددر. فطرت الله
ایسترسه ملت اسلامدن، وایسترسه خاقة المهدن،
عبارت اولسون، آکا ملازمت و آکا افامت وجه،
آنک مقتضاسنچه جریاندن عبارت اولدیغی کبی،
تبدیل خلق اللهده یعنی فطرة مذکوره بی تبدیلده
وساوس شیطانیه، و دسائس انسانیه، واهواء نفسانیه
اتباع ایتمکله آنک مقتضاسنچه جریانی ترک ایتمکدن
عبارتدر. یعنی انسان عاقل و متفکره بویله یاپهق
لایق و مستقیم و صحیح دگلددر. بوندن بار کوچیله
اجتناب ایتمک لازمدر. ویا خود بونی یاپهیاک و بو
ندن اجتناب ایدک، دیمکدر. آخری وار. محمد مراد.

اوزون کونلرده روزه

اوزون کونلرده روزه توتماو تیوشلکی و صوکنک
قدیه تیوشلکینی موسی ضرور ایدهدر. لکن
دعوی سی قدر ادله سی یوقدر. ادله زعمیه سندن برس
(فمن شهد منکم الشهر فلیصمه) آیه کریمه سی ایش
کیفیه استدلالی ایشه. شهود، سفر مقابلی دگل بدکه
سفر و حضر دن اعم مطاق حضور، ملاقات معنی سنک
ایش، شهر ایشه: اوتوز کونی اوتوز تونی وار بر
وقت دن عبارت ایش. فقهاءنک، شهودنی سفر مقابلی
ایدوب بر او رمضان آینده مقیم اولسه (ایوده
تورسه) روزه توتسون معنی سیله تعبیر ایتهار ایش
ده، آنلره شوپله بر بحث کیله ایش: شهر ظرف زمان

اولوب «فی» تقدیر ایدیلوب، مطلوب دگل استغراق
کونی افاده ایتهدرده آیتک معنی سندن آی نک اوتوز
کونینک همه سنده: ایوده بولمق نک لازم لگی چغوب
نصف شهرده ایوده بولوب، نصف شهرده سفرده
اولوچیه، ایوده اولمش مقدارینه ده، سفر حکمی
اجرا ایدلوی تیوش ایدکی کبی شی لر چغا ایش.
ایکنچسی: (ایاما معدودات) جمله سی ایش کیفیه
استدلالی: ایام یومک جمعیه سی، یوم عرفاده طلوع دن
غروب که قدر بولمش وقتدر. کیچه اری یوق
کوندز، کوندلری یوق کیچه لی بیرلرده، ایام
معدوده حاصل اولمی ایشده رمضان روزه سی نک
فرض اولمقی شوشی ایکی دلیلنه نظرأ، کوندز
لری بولغان رمضان آینه، بولغان کشی لر گه گنه
ایش.

اوچونچی دلیللی: (وکلوا واشربوا حتی یتبین لکم
الخط الا بیض من الخط الاسود من الفجر ثم اتوا
الصیام الی اللیل) آیه کریمه سی. بوایکی آیت فی
تعیید مقامنده کلوب همیشه فجر، غروب، لیل لری
موجود بیرلرته گی کشی لر گه گنه روزه فرض ایدکی
بیلدیره ایش.

شولار اوستینه (بو کبی فجر طلوع غروب لری
یوق بیرلره نماز فرض بولمقی تقدیر اصولیه مشروع
ایسه ده صیام یونکار قیاس ایدلماز. آر الرنده بیرک
فرق واردر. زیرا نمازده اصل دوامدر. بش اولمق
شارع مساعده سیدر. روزه ده اصل عدمدر. زیرا
حلال طعامی و شرابی تناول هر دقیقه ده مباحدر امساک
عارضیدر. عارضنک وجودینه هم دوامنه دلیل ضرور
در. شارع طرفندن کوسترله مس حدود دائره سنده
دوامی ممکن دگل ایشه بنده اختیار یله یا هوأسیله
تعیین فیلتور حدود دائره سنده دوام ایدوب، هسه
صورتله صیام عبادت اواماز) دیوب مذکورلری فوتلی
ادله سندن عساب ایدوب قطب ده بولمش انسانلره
روزه فرض دگلددر؛ دیوب، یوقاریده مذکور
(وعلى الذين يطيقونه فريضة طعام مسکین) آیه کریمه

سى نك عه و منه درج ايدوب؛ فديه هر كويگه نصى
صاع اوده، اون ايكي تين آنچه برله بونلرني و بو
كبي لرني روزه مشقتندن قوتقارمق اوله در. حاشا!
عصر سعادتدن الي بومنا هذا كدش و كيمتمش لر نك
هيچ برسندن بو كبي فكر اجتهاد صادر اولمه مش
ايكان، موسى شرفنه صافلانغان محظورات و اتباع
لر نك ضالاننه فالمش موهومات خيالات مي اولسه
كرهك؟ بلك، حدود ظفنده بولماي مرسى كبي تله سام
شافعى وتله سام حنفى وغير لر تمهيد ايتمش اصول
ايله، استنباط احكام بدلينه استئصال احكام ايتك
وظيفه سنى آلسه موسى برله سويلاشو كوب مرتبه
ينكل لسكه اوله چقدر. ليكن بر وقت حنفى و بر وقت
شافعى و ماليكى و حنبلى اولوب عمل لنمك هوا نفسدن
باشقه شى دگلدن. زير موسى استدلالى هر وقت
دين تقويه يولنده دگل بلكه تنقيص و بالكلى بترو
يولنده در. بناء على ذلك اصول حنفيه ده صلابت و ثابث
قدم اولوب ده موسى نك ادله زعيمه لر ينى جرح، بيت
عنكبوتى فرق دن زياده بر عسرتنى و كلفتنى و ير مه
سده كرهك انشاء الله تعالى.

(اياما معدودات) آية كريمه سنده (ايام) يومناك
جهى در. يوم ايسه: لغة مطلق وقت، عرفا طلوع
دن غره بقه قدر، شرعا فجر دن غروبه قدر اولمش
زمانلر دن عبارت بر شى در. بو كلمه بو كبي معنى
اراسنده مع الاشتراك يادع النقل استعمال ايدلور كه
تيوشدر. موسى مع النقل استعمال ينى ترجيح ايتمكينه
نه كبي ادله اقامت ايسه ايكان؟ حالبوكه عرفى
اولغان هر شى نك منقول عرفى اولمه قى جايز
بلكه لازمه در. چونكه منقول عرفى ده منقول عنده (يوم نك
مطلق وقت) معنى سى بالكلية متروك و مهمل اولمقى
تيوش ايدى. مونده لغوى معنى سى متروك دگلدن.
(يوم لا ينفع مال ولا بنون الخ) لمن الملك اليوم لله
الواحد القهار) كبي مطلق وقت معنى سنده مستعمل
ايدكنى، اشعار ايدن آيتلر آز دگلدن. بنا برين
مع الاشتراك استعمال ايدلوب، بو (ايام معدوده)

آية كريمه سى ده مشترك آية بوله ايندى مشترك ده. بعض
بر معنى نى ترجيح ايدلور كه تيوش ايكان يوم نك،
لغوى (مطلق وقت) معنى سى، ترجيح ايدك ايچون
اولى در. زيرا لغة اصلدر. معنى حقيقى در، عرفى
بو قاروده ديدك مزجه منقول عرفى اوله اسه، معنى مجازى
در. حقيقت ده تعبيريت مهجوريت بولمغانده اتفاقا
مجاز مراد اوله آلميدن.

مگر عرفى معنى نى ترجيح ايچون فرينه بولسه،
ازل وقت عرفى معنى سى ده مراد اوله آله در. (اذنودى
للملوة من يوم الجمعة الخ) «سخرها عليهم سبع ليلان
و ثمانية ايام» آية كريمه لر شول جمله دندر. جمعه،
ليلان كلمه لر قرينه در. دخى موسى «الشهر» كاهه سى
اوتوز كوني و اوتوز كوني وار بر زمان دن عبارت ديه
رك، نهارى ليالى اولمغانلره شهود شهر ممكن دكل،
بنا برين روزه فرض دكل ديگان ايدى

بو شهر كلمه سى، موسى تعبيريله مستعمل اولديغى
كبي، قهرق بر دوره سندن ده عبارت در. بوده مشترك
اوله رق، دوره قهر معنى سى ترجيح ايدلور كى تيوشدر.
(ان عدة الشهور عند الله اثني عشر شهرا) ويسئلونك
عن الاهلة قل هي موافيت للناس) آية كريمه لر نك
اشاره سى دعوى مه دليل شافيدر. معنى آية: آيلر الله
تعالى قاشنده اون ايكي در هم ده سندن آيلر نك بر زمان
بقصان ده. بر زمان كمال ده ايدكندن صور اى لر؛ سن
اول هلال آدملره عبادت و قتلر ينى بلكه ايچوندر، ديه
جواب و بر ديمكدر. بناء عليه بر زمان مستتر اولوب،
بر زمان ظاهر اولوب، عبادت و قتلر ينى بيلدره تورغان
آى، الله تعالى قاشنده اون ايكي معنى سنده اوله در.
دخى شهر لفظى ايله، اوتوز كون آراسنده بولمغان،
دوره قهر آراسنده، بيوك مناسبت وار. چونكه شهر،
قليچنى فنندن چيقارمق معنى سنده ايكان، دوره
قهر مستتر اولغان بر شى نى اظهار ايدى در. دخى
جناب حفاك (وما ارسلناك الا كفاة للناس) و ما ارسلناك
الا رحمة للعالمين) (انى رسول الله اليكم جميعا) آية
كريمه لر يله، جناب رسالت پناه ائندمى انس و جن

اره، عهوم سطح ارض غه ارسال ايتدکني بيان
 بيور مقلر نده، همده الشهور اولي من القصور مفاد نچه،
 بعض افرادقه مقصور کبي بر عبادتني، جميع افرادقه
 الزام او اويته. شهر دن هر افرادني شامل اولور اراق
 معني مراد ايدکنه دائر و داعيدر. اول جميع افرادني
 شامل اولور معني ايسه دوره قهر در. بو سوز لرم
 شهرک مع الاشتراك استعمالينه نظر ادر. ديهاک موسي
 طرفنه تنزلدر. لکن تفسير جملک انچي جز نده،
 ۱۴۷ ص ستر معني لغوي اعتباريله گنه مستعمل
 ايدکني اشعار ايددر. (والشهر لاهل اللغة فيه قولان
 شهرهما انه اسم لمدته الزمان الذي يكون مبدؤها
 الهلال ظاهرا الى ان يستتر سمى بذلك لشهرته في
 حاجة الناس في المعاملات. والثاني قوله الزجاج اسم
 لالهلال نفسه) خازنده هکذا بوکبي سوز لرم واردر.
 ديهاک موسي دعوي سي بلاجة فالدي. اما خيط ابيض
 خيط اسود، فجر، ليل لرني ذکر ايدن (وكلوا
 واشربوا حتى يتبين لكم الخيط الخ). آية کر يمه سي،
 تون لرده جماع واکل و شرب دن امتناعده اولمشلرک
 استفسار ارينه نظرا نازل بر آية در. چونکه اولنده
 وارد (احل لكم ليلة الصيام الرفث الى نساءكم) فيدي
 ديدکمي مؤيددر. بنا برين توني وار کوندي وار
 يراره مخصص بر خطاب اولدقي اچون بوقاروده
 مذکور اهالي قطبلره روزد فرضلقينه استدلال
 ايتمش آيت لره معارض دکلددر.
 دخي الشهر کلمه سي فقهاء ديگانچه بواغانده،
 مفعول فيه (ظرف زمان) اولوب « في » تقديريله
 مطاوب دگل استغراق کلي ني افاده ايدنه ايتمش معني
 آيت نك معناسي: « سزک بر گز رمضان آيينک اوتوز
 کوني نك هر فايوسنده مقيم (ايوده) اولسه روزه
 توتسون » ديهاک اولوب، بناء عليه آيک يار يمنده
 ايوده، يار يمنده سفرده اولوچيلر، روزه توتمازلر
 کبي مطلوب دگل معني ني افاده قيله ايه ش. اما
 موسي اوزي (الشهر) کلمه سي مفعول به ايدوب،
 شهودني سفر مقابلي ايتماي، فقط ادراك ملاقات

معني سنده ايدوب، اوتوز کوني وار ايلرغه بو.
 لقمان کشيلر گنه روزه توتسون معني سني اثبات
 ايتمشاردن اوله ايش. مونده موسي نك تلاسه فايو
 مذهبده يوروي بيكرهك آچيق ظاهر در.
 چونکه بوکبي آيک نصفنك ايوده نصفنك سفرده اولمشاره
 روزه ايوده اولمش نصفينه ده واجب دگل کبي معني
 مفهوم مخالفه طريقله ثابتدر. بو ايسه عند الحنفية
 جائز دگل بلکه عند الشافعية در. دخي (الفعل
 المنسوب الى ظرف الزمان بغير (في) يقتضي كونه
 معيارا له) قاعده سي مذهب حنفية در.
 تسليم ايدنيك. لکن فقها ديگانچه الشهر کلمه سي
 مفعول فيه اولسه ده موسي بيرگان معني چقي در.
 زيرا سزک بر گز آيک همه کوننده ايوده بولسه
 همه کونيني روزه توتسون معني سي، موضوع له
 اوله رق عبارة نص در. بعض ايدنه مقيم اولسه
 شول بعض ني توتسون معني سي، موضوع له اوله رق
 اشاره صدر. موسي ديگانچه سزک بر گز آيک همه سنك
 مقيم اولسه غنه روزه توتار معني سي، تماما اورنسر
 بر معني در. موسي خصمندن بو کبي شي صادر
 بولسه. بلکه نيلر شاپرور ايدني. چونکه شهر دن نه
 مراد ايسه، ضمير نندن ده شول مراددر. جناب حقك
 بو کبي استغراق ني مفيد لفظني، في کلمه سني ذکر
 ايله، بعض ني افاده ايدن بر لفظ دن ترجيح ايدوي،
 کل ضممنده جز وارتر جز ضممنده کل بوقدر.
 ديهاک بعض شهرده مقيم بعض ني توتسون معني سي
 کل الشهرده مقيم کلي ني توتسون معني سني افاده
 ايتمايددر. ايشته الشهر کلمه سني مفعول فيه ديوجي
 اهل تفسير در. موسي ديگانچه مفعول به ديوب
 شهوددن مراد ادراك معني سني اهل اصول،
 اهل بلاغت استعمال ايتمشارددر. اهل اصول
 بوشهود شهر آية کر يمه سني مسافر مريض دن نعيم
 ايدن بر عام آية ايدوب، بو عهومدن مسافر
 مريض ني عده آخر آيتيله تخصيص ايتمش لرم. حاصل
 شهود شهر مقيم، صحيح، مسافر، مريض ني شامل،

اداء و قضاة سبب اولوب، مسافر، مریض حقیق سبب مترائی اولوب. یوقاریده ذکر ایتدیگیمزچه (القضاء یجب بما یجب به الاداء) دیماکاری شولدر. لکن مونده شول مشکل وارد. اهل اصول عندنده کلام مستقل ایله تخصیص ایدلمش بر آیت (کل عام خص به مستقل فانه حجة فیه شبهة) فاعده سنه اندر اجیل افاده ظن قیلوب فرض دیگان صوم، واجب رتبه سنه قلوب، ارکان اسلام دن اوئماقنده ایراث شبهه ایددر، اهل بلاغه شهر دن مراد هلال، ضمیرندن مراد اوتوز کون دیوب استخدام قییلندن عرایتمش لر دخی: آی باشنه سزک برگز یولقسه شول آینی، بتون بتونه روزه توتسون معنی سنده اولوب الگی اعدار صاحب لری مخصوص اولوق همیشه لازم اوله در. ایشته شهرنی ظرف زمان شهودنی افامة معنی سیله استعمال ده اولوبت وارلقی هر که گه ظاهر بر امر در. بو مقام غه قدر اهالی قطب قه صوم ک اصلی فرضیتی وارلقینی دعوی ایدوب، دعوی مه دلیل لرینک اقامت اینکانلردن اولوب، یوقاروده دیگا نچه، معارضه الفاسد بالفاسد قییلندن اولسه ده، کفایه ایتسه کرک. آخری ولر. امام و مدرس یولناشی

تورلی خبرلر

۴ نچی دو ما- ۴ نچی دو ماغه صایلانو اشلری تمام بولپ کیله بوکونگه چه دو ماغه ۳۹۳ قدر ککشی صایلانغانی معلوم بولدی.

نسبت و پارتیه جهتندن فاراغانه مذکور قدر دیپو تاتارنک ۱۲۷ سی اوکار ۱۵ سی معتدل اوک، ۵۹ سی ناتسیونا- لیست ۷۳ اکتابرست ۱۹ سی ترقی پرور ۴۵ سی کادیت ۵ طروداژیک ۷ ساستسیال دیموقرات ۱۲ صول ۶ پولسکی کالو، ۴ خلق طرفداری ۳ پولسکی لیتوسکی فرقه سی ۲ لیتوا ملت لر چی اری ۵ مسلمان ۳ سی غیر منسوب لردر.

کیف- کیف شهرینک زیمسکی صابر انیه سی بالقان اصلاویان حکومتلرینه یاردم اوچون تیلاگرام ایسلان اون مک صوم آقچه یباررگه قرار بیرگان، اوشانداق اصلاویانلر غه راستوف دون، آدیس، نیژنی نوو اغورد شهر لرننده یاردم ایتوگه قرارعه کیلگانلر.

آدیس- شو کونده آدیسده آلتی ملیون بودلاب ایگن یاقا ایکان. استانبول هم سلانیک شهر لرنه بیک کوب آشاق کیتکانن عزت لرده یازالر.

سو استوپیل- درست بولسه سو استوپیل مسلمان- نلرینه هلال امر جمعیتنه (تور کیه ده مجروح اولان مسلمان لر فایک سینه) یاردم آقچه سی جینالوغه رخصت ایدانگان، ایکان. مسکاو مسلمانلرینده ده شوندی حرکت بارلقی کورلدی.

صاراتوف- حولوق فامیل سنده بر ککشینک (آلیکساندرسکی اوبشستوانک شکر زادنده آغزیت بولوب تورغان) ایکی یوز آلتمش یدی مک سگز یوز صوم آقچینی اوبشستوا رخصتندن باشقه صرف ایتوی حقدغی اولان اش فاراله باشلاغان. بو کشی شول آقچینی تولاماس اوچون آتکگلیه گه قاچقان بولغان خقیه پالیسه سی آر فیلی آنی شوندن طابوب کیتور نان لر آنک خاتونی اسپینه یازدرغان ایمینیه لریده کوب ایکان.

خارجی خبرلر

بالقان محاربه سی.

غزته و تیلاگرام خبر لرنه کوره بالقان محاربه سی اصلاویانلر نک شادلقلرن موجب بولغدای روشک بارا، صوتغی کونلر بلغارلر ترکیه عسکرارین ادرنه گه قدر چپگندرب بر طرفنک چیتا اچه غه قدر چپگندر گانلر.

اوشانداق صربلارده اسکوب شهرین آغاچ اسکوب نك بو یاغنده اولغان ترکیه نك مشهور ررك اورنارین اشغال ایتکان لر.

یونانلارده درست بولسه سلانیک گه قدر یتشکان لر. نیک بونار اراسنده قارا طاغ غنه موفتیت قازانه آلماینچه توره آنی ترکیه نك عسکرلری بر اورندن اوتکار مینچه تورهلار ایکان.

فقط بو خبرلر تیله غرام خبرلری اولدقی اوچون درستلیگی نه قناعت اینه تورغان خبرلردنک توگل بوگا قاراغانده تورکیه نی مقابله ایتماینچه بیرله تورغان بر قورسوز عسکریده بولمغان بر دولت دیورگه یاخود خفی بر خیانت ایلان اشلری سوتلگان دیب طن قیاورغه توغری کیله. او-گی شق ایسه بدیهی، درست توگل. زیرا تورکیه نك موبلیزاتسیه وقتنده دورت یوز مڭ عسکرلی قولطق توبننده ایدی.

آنک اوستینه زاپاصنویلرینی جیناغانده کوکلی عسکرلردن باشقه میلیوندن زیاده عسکر حاضرلی آله ایدی.

ایکنچی شق ایسه دخی احتمالی بعیددر. چونکه اولگی باش منیستر مختار پاشا بایتاق صوغش بعدنک اوزینک عسکر باشلی بولاب بارغانده دشمانلرغه غلبه ایتوینه اوشاناب کیتدی.

آنندن قطع نظر حر بیه منیستری طرفندن چقغان خبرلر باریک تورکیه نك اشلرینک آلدن ایدکن اظهار ایتدیلر.

فقط تورکلر دشمانلرینی، عسکرلر نك کو برک اور نلاشقان و صوغشو اوچون اوکغای بولغان یرلر گه قدر بالیتیقهللی صورتده اوزاغراق مده ایلان چیگنه چیگنه بر اور نغهرق جیناوتی معقول طایقازلقدن طور هجو ملر یاصامی توردیلر. شمدی آنار نك قصد ایتکان و تقدیر اید- لگان پلانلری بوینچه صوغشو وقتنی یاگا ایرشدی. بوگارچه حرب میدانده عسکر نك اوچدن بریده مداخله ایتماینچه توردیار. عسکر تمام حاضرانب

بولدی. منه ایندی بوندن صوک چن صوغشنی و نتیجه ده غلبه کم طرفنده ایدکن کو تارگه یاری. لکن هر صورتده استانبول خبرلرینه کوره تورکلر چن معناسیله یکنه دیب اویلا رغه یارامی.

استانبول- شیخ الاسلام سلطان نك امری بوینچه علامه خطاب طار اتب کوبسینه عسکرلر آراسینه واعظلق صفتیلر واررغه قوشقان.

شیخ الاسلام نك بوخطابی بتون اهالیغه تائیر ایدوب بتون مدرسه شاکر داری معلم لره قدر کوکلی بولوب صوغشقه کیته باشلاغانلر.

چتالجه غه هر کون نچه واغونلر عسکر اوزاتله ایکان. جیتالجه صوغشی دخی بر ایکی کون تائخیر ایتکان صورتده چتالجه داغی عسکرلر یارم ملیون غه یتاچکدر.

صوئعی هفته اچنده استانبولده طنچ سزاق بولور خوفیلر، وشول فرضغه بنائچیت مملکت کشیلرینی صاقلاوی فرضیلر ضرور دولتلر نك برر و بعضی نك ایکشیر پراخوداری استانبولغه کیلگان.

ایاصوفیه مسجدی- بلغارلر ایا صوفیه مسجدنه کوز قزدرب شونی آلورغه اجتهاد ایدر گه قرار بیرگان لر ایش. شول خبر استانبول نك بعض بر یاشلرینه تائیر ایدوب شول کون بوله قالسد ایا صوفیه نی مینالر برلن بوز مقچی لر ایش.

استانبول- عزته لرده کورلدکینه کوره ادرنه والیسی ۲۶ اوکتابرده تیله غرام ایلان خبر ایتوب ادرنه تیرمسندده بیک قاتی صوغش باشلانغانن اعلام ایتکان.

صوغشده ترکلر بلغارلرینی، اشتیق ایلان هج-وم ایدوب قاچرغانلرین، نچه یوز ملطق لر قالدروب قاچقانلرین بیان ایتکان. بو صوغش ۳۶ ساعت دوام ایتکان.

بيلاغراد - يگى بازاده اون ايكى مك تترك لىر
ايلان صريبه لىر آراسنده صوغش بولب صرب لىر
دن بش يوز كش اوانگان هم يار الانغان . تركز
دنده ايكى يوز دن زياده شهيد و مجروح لىر بار .

ردوستو- ترك فلو طى ردوستو شهرى ياننده
(مرمره دينگزي ساحلنه) باغار لىر نك بر طوب باطاريه
سن حراب اينگان لىر .

هلال احمر گه اعانه - هند و مصر مسلمانلر ندىن
هلال احمر جمعيتنه بيك كوب اعانه لىر كيلاه باشلاغان . ترك
صوغشى فايده سينه ديه كيلگان اعانه نك ميليون
صومدن آرتقان سويلى لىر اعانه همان كيلوده دوام
ايته ايكان .

طرابلس - شيخ سنوسى و اتباع سينك ايتاليان لىر
برلن ياگان صوغشورغه حاضر اندگى حقنده عزته
لرده كورلدى .

شيخ سنوسى شونداغى بتون عرب خلقينه خطا
بنامه طاراتوب طرابلس نك عربلر نك اوز قوللر نده
قالوينه طرشولرين اوتنگان .
عربلرده بوگا سمعا و طاعة برلشورگه قرار
بيروب شيخ سنوسى نك هر امرينه طيار بولولارين
بلدركانلر .

اورنبورغ خبرى

عيد ايتماو خبرى - ايشداد كينه كوره بعض بر او
لىر توركيه واقعه سى سببلى شول فايغودن عيد ايتماسكه
يور بلرايمش . بوندى بلاء عظيم لىر حقنده الك اعلاسى
صبر و عبادت ايلان اوتكار مك اولسه ده جناب حق

طرفندن مؤمن لىر اكرام اوچون كوندر يلان عيدنى
قبول ايتوده مؤمن اولغان كشى نك وظيفه سندر .
توبنده گى عبارته دن آكلاشلا غينه كوره ده بلاءنى كتم
تيوشليلگى بلنه در .

(ومنها ان يستقبل البلاء العظيم بالصبر الجميل، فالسنة
في الصبر الجميل ان لا يجزع ولا يشكو ما به الى احد
من عواده ولا يترك صلوته ولا يضجر .) يعنى سنت
بولغان فعل لىر جمله سندن : بلاء عظيم نى صبر جميل برلن
اوتكار مكك در . صبر جميل ده سنت : فر ياد و صابر سزلق
قلماسلق دخى حالندن هيچ بر اوگه شكاييت ايتماسلك .
اوشاندىق فايغو اوچون نماز قويماس ه - م غمكين
يور ماس ديمكدر .

اعانه حقنده - اورنبورغ وقارغالى مسلمانلر ندىن
بعضيلر غوبر ناطور جنابلرينه مر اجعت ايتوب توركيه ده
اولغان مجروحلر فايده سينه هلال احمر خسته خانه
لىر اوچون اعانه جينارغه صور اغانلر ايدى .
غوبر ناطور جنابلرى بو خصوصه اوزلا گندن
بر نر سده ايتيه آلماينچه بتر بورغغه متنيسر كه مر اجعت
ايتارگه بولغان .

ايشداد كينه كوره شول خصوصه منيستر دن توبنك گى
جواب كيلگان «ترك» هلال احمر» جمعيتى رو -
سيه ده دستور العمل بو مؤسسسه بولمغاندن انك فايك
سينه اعانه جينارغه رخصت بيرلو ممكن توگلدر .

اداره دن

تصحیح - اوشبو نومر ۶۹۰، ۶۹۱ نچی بیت نومر لىر
۷۰۰، ۷۰۱ نچی ديه خطا قويلغان ۶۹۰، ۶۹۱ نچی ديب
تصحیح ايدرك حساب ايدلورگه تيوش .

محررى فيض خان داودف .

ناشرى محمدولى بن عبدالغنى حسينف .

Издатель Мухамедвалій Хусайновъ.

Редакторъ Фаизханъ Даутовъ.

Типографія журнала „Динъ ва Мағиштъ“
въ Оренбургъ.